

342.4(497.11)

341.217(4-672EU:497.11)

PROMENA USTAVA KAO USLOV PRISTUPANJA REPUBLIKE SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

MSc Emir Bećirović*

Apstrakt:

Republika Srbija se nalazi u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Imajući u vidu da države koje žele da pristupe moraju da obezbede potpunu i pravilnu primenu tekovina EU na svojoj teritoriji, pa se javlja potreba da i Ustav Republike Srbije mora biti izmenjen kako bi se ispunila ova obaveza. Ustavom Republike Srbije u članu 194. je predviđeno da je Ustav najviši pravni akt u jednoj zemlji. Da su potvrđeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava deo pravnog poretka Republike Srbije. Potvrđeni međunarodni ugovori ne smeju biti u suprotnosti sa Ustavom. To znači da Ugovor o pristupanju Evropskoj uniji kao i obaveze koje proističu iz članstva moraju biti u skladu sa Ustavom Srbije. Obzirom da su obaveze poznate, jasno je da će Ustav Republike Srbije morati da se menja.

Ključne reči: ustav, promene, harmonizacija, pristupanje Evropskoj uniji.

UVOD

Evropska unija je najmoćnija regionalna organizacija koja trenutno postoji u svetu. Oformljena je pod sadašnjim imenom Ugovorom o Evropskoj uniji (Mastrihtski ugovor) 1993. godine, mada mnogi aspekti EU su postojali i prije potpisivanja ovog ugovora preko raznih organizacija oformljenih 50 tih godina dvadesetog veka (Ugovor u Parizu 1951 godine) kojim je osnovana Evropska zajednica za uglj i čelik između šest evropskih država. Glavna oblast na koju EU počiva jeste jedinstveno tržište koje se bazira na carinskoj uniji, jedinstvenoj moneti, zajedničkoj agrokulturnoj politici i zajedničkoj politici u sferi ribarstva. Ona je međunarodna organizacija koja je osnovana pod idejom otvorenosti za pristupanje novih država članica, koje da bi pristupile moraju da ispune određene uslove. Od prvog proširenja 1973. godine (Danska, Irska, Velika Britanija) pa do 2013. kada se desilo sedmo proširenje prijemom u članstvo Republike Hrvatske, Evropska unija sa prvobitnih 6 članica se proširila na 28 članica.¹

---

* Saradnik u nastavi na Departmanu za pravne nauke Univerziteta u Novom Pazaru, e-mail: becirovic.emir@gmail.com.

¹ https://bs.wikipedia.org/wiki/Evropska_unija

Unija je da bi olakšala proces pristupanja uspostavila jedinstvene standarde po kojima države mogu postati članice to su kriterijumi iz Kopenhaga (1993. god.). Ovi kriterijumi obuhvataju nekoliko aspekata 1) stabilnost institucija koje obezbeđuju demokratiju, vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava i prava manjina, te prihvatanje političkih ciljeva Unije, 2) postojanje efikasne tržišne privrede, sposobnost domaćih preduzeća da izdrže konkurenciju na zajedničkom tržištu EU i 3) prihvatanje pravnih tekovina EU i sposobnost preuzimanja obaveza koje proizlaze iz članstva, uključujući sprovođenje ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije. Dve godine kasnije, na samitu u Madridu, kriterijumi iz Kopenhaga dopunjeni su još jednim kriterijumom: 4) neophodnost postojanja adekvatnih administrativnih struktura za doslednu primenu pravnih tekovina EU. Obzirom da je prihvatanje pravnih tekovina EU uslov za stupanje u članstvo, one su za potrebe pregovora o pristupanju, podeljene na 35 poglavlja koja, ujedno, predstavljaju i poglavlja pregovora. Pregovori predstavljaju usklađivanje zakonodavstva države kandidata sa pravnim, vrednosnim, privrednim i društvenim strukturama Evropske unije. ²Ovaj složeni proces, pored administrativnih, često zahteva i određene institucionalne promene, uključujući i promene ustava. S tim u vezi, važno je istaći da Evropska unija funkcioniše na osnovu ovlašćenja koje su joj dodelile države članice prenoseći na nju deo svojih ustavnih ovlašćenja. Zbog toga, „na teritoriji država članica Evropske unije osim unutrašnjeg prava važi i pravo EU. Unutrašnji pravni poredak zasniva se na suprematiji ustava, dok se pravni poredak EU zasniva na osnivačkim ugovorima (Ugovoru o EU i Ugovoru o funkcionisanju EU). Ovi akti, ustav i osnivački ugovori, istovremeno predstavljaju spone između nacionalnog prava i prava EU.“³

Republika Srbija se nalazi u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Imajući u vidu da države koje žele da pristupe moraju da obezbede potpunu i pravilnu primenu tekovina EU na svojoj teritoriji, pa se javlja potreba da i Ustav Republike Srbije mora biti izmenjen kako bi se ispunila ova obaveza. Ustavom Republike Srbije u članu 194. je predviđeno da je Ustav najviši pravni akt u jednoj zemlji. Da su potvrđeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava deo pravnog poretka Republike Srbije. Potvrđeni međunarodni ugovori ne smeju biti u suprotnosti sa Ustavom. To znači da Ugovor o pristupanju Evropskoj uniji kao i obaveze koje proističu iz članstva moraju biti u skladu sa Ustavom Srbije. Obzirom da su obaveze poznate, jasno je da će Ustav Republike Srbije morati da se menja.

Dve vrste promene Ustava RS su neophodne. Prve se tiču promena koje su morale sve države članice EU da prilikom ili nakon pristupanja da izvrše. Među njima je najpoznatija uvođenje takozvane „integrativne klauzule“ koja obezbeđuje da odluke organa EU kao i pravo EU koje one stvaraju, može da važi neposredno na teritoriji Republike Srbije i da ima nadređenu snagu u odnosu na domaće

---

² „Bukvar evropskih integracija“, šesto, dopunjeno izdanje, Kancelarija za evropske integracije, Beograd, 2014, str. 33-34.

³ V. Međak, Analiza politike - Da li je potrebno menjati Ustav Republike Srbije usled pristupanja Evropskoj uniji?

zakonodavstvo, kao i obaveze koje proističu iz političkog ustrojstva EU, tj. Obaveze proizašle iz korpusa prava tzv. „evropskog građanstva“ misleći se na aktivno i pasivno biračko pravo građana EU, nedržavljana Republike Srbije u Srbiji. Drugi tip promena koje su neophodne su promene koje su potrebne zbog osobenosti postojećeg ustavnog poretka Republike Srbije. To su promene u domenu obezbeđivanja nezavisnosti pravosuđa, definisanim akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23 Pravosuđe i osnovna prava. Takođe promene Ustava kojim bi se ojačalo ostvarivanje prava nacionalnih manjina, kao i promene koje stiču dijaloga o normalizaciji odnosa Beograda i Prištine.

Ono što je potrebno pre same promene Ustava pokrenuti javne rasprave na ovu temu, kako bi kada dođe vreme za promenu Ustava postigao konsenzus o svim važnim pitanjima sa svim društvenim činionicima da se nebi donosio na brzinu kao Ustav iz 2006.godine

Postojeće promene Ustava usled pristupanja EU podeljene su u četiri grupe:

1. Promene proistekle iz potrebe da se regulišu pitanja poveravanja dela suverenih prava Evropskoj uniji, kao i odnos EU i domaćeg prava (Integrativna klauzula)
2. Promene kako bi se u Srbiji obezbedila primena prava proisteklih iz domena „Evropskog građanstva“
3. Promene potrebne kako bi se obezbedila nezavisnost pravosuđa
4. Promene kojim bi se ojačalo ostvarivanje prava nacionalnih manjina na teritoriji Republike Srbije

Integrativna klauzula

Pristupanjem Evropskoj uniji Republika Srbija prihvata da organi EU donose pravno obavezujuće akte koji će se neposredno primenjivati na njenoj teritoriji. Takođe pravni poredak EU zahteva da pravne tekovine Evropske unije imaju jaču pravnu snagu u odnosu na domaće pravne akte.⁴

Sadašnjim Ustavom Republike Srbije u čl. 99 st. 7 se utvrđuje da Narodna Skupština „ ... donosi zakone i druge opšte akte iz nadležnosti Republike Srbije „ Ovakve odredbe govore da je našim zakonodavstvom predviđeno da je samo Narodna Skupština nadležna za donošenje najvažnijih pravnih akata u našoj državi. Pristupanjem Evropskoj uniji država članica prihvata da na njenoj teritoriji važe i primenjuju se akti, koji imaju snagu zakona (uredbe egl. Regulations), a koje nije doneo njen parlament niti su potvrđeni u parlamentu. Iz ovog razloga EU jeste nadržavna organizacija, različita od drugih međunarodnih organizacija.

Samom integrativnom klauzulom se regulište pitanje vršenja suverenih prava u koje spada donošenje akata zakonske snage koje donose institucije EU, koje važe na teritoriji Srbije a u čije donošenje učestvuju predstavnici Srbije u Evropskom parlamentu. Sadržina integrativne klauzule je bitna sa stanovišta

---

⁴ Ibid.

regulisanja odnosa sa EU, kao i rasprave o gubitku/očuvanju suvereniteta nakon ulaska u EU. U Sloveniji je npr. Integrativnom klauzulom pored propisivanja uslova za ulazak u EU, propisani kriterijumi za ulazak Slovenije u NATO. Rasprava o sadržini integrativne klauzule treba da bude široka i dugotrajna, da u njoj učestvuju predstavnici Vlade RS, sudije Ustavnog suda, predstavnici akademske zajednice i civilnog društva.⁵

PROMENE POTREBNE KAKO BI SE U SRBIJI OBEZBEDILA POTPUNA PRIMENA PRAVA PROISTEKLIH IZ DOMENA TZV. EVROPSKOG GRAĐANSTVA

Ustavom RS članom 52 je regulisano izborno pravo u Republici Srbiji: Da svaki punoletan, poslovno sposoban državljanin Republike Srbije ima pravo da bira i da bude biran. Ulaskom Srbije u EU, građani Republike Srbije će dobiti pravo da biraju svoje predstavnike i da budu birani u Evropskom parlamentu, čime se prava građana šire. S druge strane ulaskom Srbije u EU, Srbija preuzima na sebe da obezbedi prava koja EU, kao organizacija obezbeđuje svojim građanima, tj. da „građanima EU“ dodeli ista prava koja uživaju i državljani Srbije na izborima u RS. I to se radi o izborima za Evropski parlament i lokalnim izborima.⁶

Dok izbori za državne organe (Narodnu skupštinu i predsednika Republike) ostaju rezervisani samo za državljane Republike Srbije. Kako bi mogli da se usvoje zakoni koji bi ovo omogućili mora se pre toga obezbediti ustavni osnov i to dopunom čl. 52 Ustava RS. Izmena Ustava kojim bi se omogućilo ovo pravo bi glasilo: „ Pravo da bira i da bude biran na izborima za Evropski parlament i na lokalnim izborima će i imati i građani Evropske unije u skladu sa zakonom i tekovinama EU“

PROMENE POTREBNE KAKO BI SE OBEZBEDILA NEZAVISNOST PRAVOSUĐA

Venecijanska komisija Saveta Evrope je u svom mišljenju 2007.godine⁷ o Ustavu Republike Srbije iznela niz zamerki o Ustavu Republike Srbije iz 2006.godine na račun ustrojstva sudske grane vlasti u Republici Srbiji i obezbeđivanja nezavisnosti sudstva. Stavovi Evropske komisije su izneti u izveštajima sa skrininga za poglavlje 23 Pravosuđe i osnovna prava u kojem se navodi da Srbija treba da utvrdi temeljnu analizu postojećih rešenja, vodeći računa o preporukama Venecijanske komisije. Izmene bi trebale da obuhvate između ostalog pitanja zapošljavanja sudija, predsednike sudova i tužilaca, način njihovog odabira, imenovanja, prebacivanja i uklanjanja sa funkcija, kao i uloga i sastav Državnog veća tužilaštva i Visokog saveta sudstva.

⁵ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2007\)004-srb](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2007)004-srb)

⁶ „Bukvar evropskih integracija“, šesto, dopunjeno izdanje, Kancelarija za evropske integracije, Beograd, 2014

⁷ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2007\)004-srb](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2007)004-srb)

Cilj ove promene jeste da se u potpunosti eliminiše uticaj izvršne i zakonodavne vlasti na sudstvo, da se potpuno obezbedi nezavisnost sudstva. Pa su najveće zamerke postavljene na član 147 Ustava koji reguliše da Narodna skupština bira sudije koji prvi put stupaju na dužnost, zatim čl. 153 koji reguliše da Narodna skuština bira i članove Visokog saveta sudstva koji je nadležan da predlaže sudije koje bira NS, kao i čl. 164 koji reguliše da Narodna skuština bira i članove Državnog veća tužilaštva. Konačni cilj utvrđen akcionim planom je da potrebne promene Ustava budu usvojene do kraja 2017.godine. Budući da je vladinim planom predviđena javna debata na ovu temu, civilno društvo i akademska zajednica moraju biti uključene u toj raspravi.⁸

PROMENE USTAVA POTREBNE KAKO BI SE OJAČALO OSTVARIVANJE PRAVA NACIONALNIH MANJINA

Ustavni poredak RS garantuje zaštitu prava nacionalnih manjina u skladu sa važećim međunarodnim i evropskim standardima i dokumentima. U tom cilju Vlada RS je 3.marta 2016.godine usvojila akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u RS. Na prvom mestu u delu Akcionog plana koji se tiče obezbeđivanja ostvarivanja prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina pod jednakim uslovima, razvijanje tolerancije i sprečavanja diskriminacije.

U delu akcionog plana usmerenog na razvoj efikasnih mehanizama demokratskog učešća nacionalnih manjina u političkom procesu, sprovođenje uporedno – pravne analize i identifikacije najboljih praksi i odgovarajućeg učešća nacionalnih manjina u izbornom procesu. Takođe razmatranje predloga da se za manje nacionalne manjine koje ne mogu da pređu izborni cenzus za manjine garantuje određena zastupljenost u Republičkom, pokrajinskom i lokalnom parlamentu. Ono što je potrebno jeste i izmena zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i uvođenje kaznenih odredbi u ovom zakonu, jer sadašnji zakon ne predstavlja pravu zaštitu nacionalnih manjina bez dela o sankcijama.⁹

IZMENE USTAVA KAO POSLEDICA DIJALOGA NA VISOKOM NIVOU O NORMALIZACIJI ODNOSA BEOGRADA I PRIŠTINE

Dijalog između Beograda i Prištine je započeo 2012.godine pod pokroviteljstvom Evropske unije. Ovaj dijalog se odvija već četiri godine pod koordinacijom Visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu i bezbedonosnu politiku. Prvi rezultati ovog dijaloga su rezultirali postizanjem prvog sporazuma o principima koji reguliše normalizaciju odnosa aprila 2013.godine.

---

⁸ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2007\)004-srb](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2007)004-srb)

⁹ „Analiza politike - Da li je potrebno menjati Ustav Republike Srbije usled pristupanja Evropskoj uniji?“ Dr Vladimir Medak

Nakon postizanja ovog sporazuma dijalog je nastavljen i raspravlja se o stavljanju novih tema na dnevni red. Veza između Beograda i Prištine kao i pristupnih pregovora sa EU uspostavljena je u poglavlju 35 Pregovora sa EU u okviru kog se prati dijalog sa Prištinom. Sam pregovarački okvir predviđa postizanje „Pravno obavezujućeg sporazuma“ koji će biti dogovoren kao rezultat dijaloga sa EU.

DINAMIKA IZMENE USTAVA

Imajući u vidu sve ovo gore pomenuto možemo doneti zaključak da će Republika Srbija u toku pristupnih pregovora menjati Ustav najmanje dva puta. Ono što će se prvo morati menjati je predviđeno akcionim planom za poglavlje 23 i to je planirano za 2017. godinu, kako bi se ostvarile ustavne pretpostavke za nezavisnost pravosuđa u skladu sa preporukama Venecijanske komisije i prihvaćenim standardima u Evropi.¹⁰

Druga vrsta promena Ustava će uslediti na kraju pregovora, tj. nakon potpisivanja ugovora o pristupanju RS Evropskoj uniji, kada budu poznati svi parametri pod kojima Republika Srbija pristupa u članstvo u EU. Tada bi u Ustavu RS trebalo da budu unete integrativna klauzula i izmene vezane za omogućavanje uživanja prava koja proističu iz korpusa „Evropskog građanstva“. Tada će takođe biti poznato šta će doneti sveobuhvatna normalizacija odnosa između Srbije i Kosova u formi obavezujućeg sporazuma.¹¹

PITANJE REFERENDUMA O PRISTUPANJU REPUBLIKE SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Po sadašnjem Ustavu je jasno utvrđeno da će građani morati na referendumu da odluče da li će Republika Srbija postati članica EU ili neće. Vlada RS je na prvoj međuvladinoj konferenciji 21.januara 2014.godine u tački 35 uvodne izjave Republike Srbije, predstavljene tom prilikom, iznela svoj stav da će konačnu odluku o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, po potpisivanju Ugovora o pristupanju RS Evropskoj uniji, dati građanima na referendumu.

Ovde je određeno i kada će se referendum održati, to jest u periodu posle potpisivanja Ugovora o pristupanju EU, a pre nego što Narodna skupština potvrdi potpisani ugovor. Optimalno bi bilo da se građani izjasne na referendumu i o samom tekstu izmene Ustava koje treba da budu donete da bi Srbija postala članica EU, kao i o samom ugovoru o pristupanju Evropskoj uniji. Kako bi građani bili informisani o čemu se izjašnjavaju na referendumu, neophodno je da Vlada i dalje kontinuirano predstavlja javnost o čemu se pregovara, da bi se obezbedila

---

¹⁰ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2007\)004-srb](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2007)004-srb)

¹¹ „Bukvar evropskih integracija“, šesto, dopunjeno izdanje, Kancelarija za evropske integracije, Beograd, 2014

adekvatna obaveštenost građana i stvorili uslovi za visoku izlaznost i izbegla situacija iz 2006 godine i slabe izlaznosti za donošenje prethodnog Ustava.

PRIMERI PROMENA USTAVA ZEMALJA KOJE SU PRISTUPILE U EVROPSKOJ UNIJI

NEMAČKA

Kao jedna od država osnivača Evropske unije i republika Nemačka je sprovodila ustavnu reformu nekoliko puta. Kada je 1992.godine donesen Ugovor o Evropskoj uniji (Ugovor iz Mاستrihta) kojim se između ostalog stvorena Evropska unija zasnovana na tri stuba i uveden princip supsidijarnosti. To je učinjeno i kroz čl. 23 kojim je definisano da u „cilju ostvarenja ujedinjene Evrope, Savezna Republika Nemačka učestvuje u razvoju EU, koja je posvećena demokratskim, socijalnim i federalnim principima, vladavini prava principu supsidijarnosti. 2006. godine je takođe menjan Nemački ustav radi stvaranja pravnog okvira za sprovođenje evropskog naloga za hapšenje. 2009 godine u toku procesa ratifikacije Lisabonskog sporazuma ponovo menjala ustav čime su oba parlamentarna doma stekla pravo na podnošenje tužbe pred sudom EU u slučaju povrede principa supsidijarnosti u aktima unije¹²

FRANCUSKA

Republika Francuska menjala je Ustav dva puta i to prilikom ratifikacije Ugovora iz Mاستrihta kada je dodato poglavlje o EU. Drugi put 2008. godine neposredno pred donošenje Lisabonskog ugovora kada su ustavne promene stupile na snagu

BUGARSKA

Počela pregovore 2000.godine, ali je zbog nespremnosti u oblasti politike i privrede propustila priliku da u petom talasu (tzv.istočno proširenje) 2004.godine, postane članica EU. Prvi put Ustav je menjala 2003.godine i to u oblasti pravosuđa gde su menjane odredbe koje su se odnosile na stalnost sudijske funkcije, imunitet sudija i tužioca kao i nadležnost Veća Vrhovnog suda.2005. godine obzirom da je bilo izvesno članstvo Bugarske u EU, urađena je još jedna promena Ustava Promene su se odnosile na prenošenje dela suvereniteta na EU institucije, pravo odlučivanja na izborima za Evropski parlament zatim i pravo glasa po osnovu EU građanstva i vlasništva na nepokretnostima za EU građane kao i uloge Bugarske Narodne Skupštine o obavezama proizašlih iz članstva u EU. Republika Bugarska je 2007.godine postala članica EU.

---

¹² www.emins.org

SLOVENIJA

Republika Slovenija je usvojila amandmane na Ustav pre pristupanja Uniji i to u vezi prenošenja nadležnosti, pravom vlasništva i ekstradicije, u cilju harmonizacije domaćih zakona sa pravnim tekovinama EU. Amandmani kao i zakonske i administrativne reforme su doveli da pristupni pregovori završe 2002.godine. 2003.godine je Sporazum o pristupanju je usvojen i potvrđen na referendumu većinom glasova.Slovenija je postala punopravna članica EU 2004.godine

HRVATSKA

Predlog za promenu Ustava 2009.godine je podnela Vlada Hrvatske i poslanici Hrvatskog sabora iz reda opozicije.Amandane na Ustav je usvojila 2010.godine, odnosno godinu dana pre završetka pregovora i potpisivanju Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Evropskoj uniji.Izmene kao što je pitanje zaštite nacionalnih manjina i nezavisnosti pravosuđa su odmah stupile na snagu, dok su druge u vezi EU i prava građana, stupile na snagu tek nakon stupanja Hrvatske u članstvo unije 2013.godine.U javnoj raspravi su učestvovali članovi vlade, poslanici, sudije ustavnog suda,profesori pravnih fakulteta i civilni sektor.2013.godine Republika Hrvatska je postala članica EU¹³

ZAKLJUČAK

Sve analize pokazuju da će Ustav Republike Srbije morati najmanje dva puta da se menja u toku pristupanja Srbije Evropskoj uniji.Prilikom izmena Ustava biće potrebno održavati najšire javne rasprave koje bi pokrenula vlada, kako bi se obezbedio legitimitet tih izmena izbegavajući negativna iskustva sa usvajanjem ustava 2006 godine koji je donet na brzinu bez održavanja javnih rasprava i podrške različitih državnih činilaca. U Ustavu je potrebno uneti integrativnu klauzulu čime bi se regulisala značajna pitanja za proces pristupanja Srbije evropskoj uniji: Poverevanja određenih prava EU, odnos domaćeg i evropskog pravnog sistema; potrebna većina za potvrđivanje Ugovora o pristupanju u NS; odnos Vlade i Skupštine nakon ulaska Srbije u Evropskoj uniji

Neophodno je potrebno održavati javne rasprave na temu pristupanja EU, kako bi se razvejavale i otklonile nedoumice oko pitanja očuvanja suvereniteta nakon pristupanja u EU kao i članstva u vojne saveze. Potrebno je Ustavom omogućiti aktivno i pasivno biračko pravo „građanima EU“ na izborima za Evropski parlament i na lokalnim izborima u Srbiji, tj. Dati ustavni osnov za donošenje zakona.Obezbediti izmenama Ustava nezavisnost pravosuđa, posebno obezbediti nezavisnost VSS i DVT, izmeniti njihov sastav kao i način izbora sudija i tužioca, onemogućiti uticaj narodne skupštine. Potrebno je takođe izmeniti Ustav kako bi se

---

¹³ www.emins.org

ojačala zaštita nacionalnih manjina, posebno ispoštovati primedbe venecijanske komisije.

Potrebno je u zakonu koji se tiče nacionalnih manjina uvesti i sankcije za one koji krše prava nacionalnih manjina. Takođe u zavisnosti od dijaloga između Beograda i Prištine i kuda će se on kretati, da li će biti potrebno menjati preambulu Ustava. Vlada Republike Srbije je na prvoj Međuvladinoj konferenciji 21. januara 2014. godine potvrdila da će konačnu odluku o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji po potpisivanju ugovora o pristupanju, dati građani RS na referendumu.

LITERATURA:

- „Bukvar evropskih integracija“, šesto, dopunjeno izdanje, Kancelarija za evropske integracije, Beograd, 2014,
- „Analiza politike - Da li je potrebno menjati Ustav Republike Srbije usled pristupanja Evropskoj uniji?“ Dr Vladimir Međak
- <http://www.venice.coe.int>
- <https://bs.wikipedia.org>
- www.emins.org

AMENDING THE CONSTITUTION AS A CONDITION OF ACCESSION REPUBLIC OF SERBIA IN EUROPEAN UNION

MSc Emir Becirovic

Abstract:

The Republic of Serbia is in the EU accession process. Bearing in mind that the state wishing to join must provide a full and proper implementation of the heritage of EU in their territory, so there is a need that the Serbian Constitution should be amended in order to fulfill this obligation. Serbian Constitution in Article 194 provided that the Constitution is the highest legal act in one country. That the ratified international treaties and generally accepted rules of international law, part of the legal order of the Republic of Serbia. Ratified international treaties may not be contrary to the Constitution. This means that the Treaty of Accession to the European Union and the obligations stemming from membership shall be in accordance with the Serbian Constitution. Since the obligations known, it is clear that the Constitution of the Republic of Serbia have to be changed.

Key words: constitution changes, harmonization, accession to the European Union.